

**Як створюють
монстронароди? Книжка про
пропаганду, дурнероб і
Чухлера**

КУПИТИ

«Як створюють монстронароди? Книжка про пропаганду, дурнероб і Чухлера»
- повна назва нової книжки Юлії Рацебуржинської. Що таке пропаганда? Як вона влаштована та чому здатна перетворювати цілі народи на монстрів? Про це ви дізнаєтеся з історії, яка трапилася на горищі будинку No3 на вулиці Сонячній. Там, як і на будь-якому іншому горищі, мешкають лепетунчики. Дві лепетунські країни - Доладиківство й Абищойство - мали досить пристойні стосунки, аж доки абищойці не обрали своїм першуном жадібного тирана Чухлера.

Що таке пропаганда? Як вона влаштована та чому здатна перетворювати цілі народи на монстрів?

Про це ви дізнаєтеся з історії, яка трапилася на горищі будинку № 3 на вулиці Сонячній. Там, як і на будь-якому іншому горищі, мешкають лепетунчики. Дві лепетунські країни — Доладиківство й Абищойство — мали досить пристойні стосунки, аж доки абищойці не обрали своїм першуном жадібного тирана Чухлера.

Він хоче увійти в історію як великий імператор, тому вирішує захопити сусідню країну. Але як змусити абищойців йти воювати проти сусідів? Відповідь на це запитання знає вірний помічник Чухлера — телеведучий Кисля. Він використовує п'ять законів пропаганди, з дня у день перетворюючи мешканців Абищойства на монстронарод...

Тож чи почнуть абищойці війну, наслукавшись побрехеньок з телевізора-дурнероба, та чи допоможе доладикам система протифейкової оборони?

Дисклеймер: усі збіги з реальними подіями чи людьми є не випадковими.

ISBN 978-617-614-409-0

9 786176 144090

ЯК СТВОРЮЮТЬ
МОНСТРОНАРОДИ?
НОЛІЯ
РАУЕДУЖЕНІСЬКА

YOPHI BIBLI®

↪ книжка про
пропаганду,

↪ Дурнероф
і чухлера

ЧОРНІ ВІСЦІ®

УДК 087.5+82-341

P12

Рацебуржинська Юлія

P12 **Як створюють монстронароди? Книжка про пропаганду, дурнероб і Чухлера** / Юлія Рацебуржинська. — Чернівці : Книги—XXI, 2023. — 152 с.

ISBN 978-617-614-409-0

Що таке пропаганда? Як вона влаштована та чому здатна перетворювати цілі народи на монстрів?

Про це ви дізнаєтеся з історії, яка трапилася на горищі будинку №3 на вулиці Сонячній. Там, як і на будь-якому іншому горищі, мешкають лепетунчики. Дві лепетунські країни — Доладиківство й Абищойство — мали досить пристойні стосунки, аж доки абищойці не обрали своїм першуном жадібного тирана Чухлера.

© Видавництво «Книги — XXI», 2023

© Юлія Рацебуржинська, текст, 2023

© Анастасія Ярошук, художнє

оформлення, 2023

ISBN 978-617-614-409-0

Щира вдячність:

*Інституту літератури й Міністерству культури
та національної спадщини Польщі — за сприяння
написанню цієї книжки*

ЗСУ — за захист від монстронароду

Частина перша

П'ЯТЬ
Законів
Пропаганди

«Будинок №3 на вулиці Сонячній»

ЧИ ДОВОДИЛОСЯ ТОБІ хоч раз чути, як щось зненацька гепнулося на горищі? Сидиш ти, приміром, читаєш книжку, аж тут — бубух!.. А ти ж точно знаєш, що на горищі нікого немає. Ти зіщулюєшся, прислухаєшся — там тиша. Думаєш: «Ну, почулося, мабуть», повертаєшся до своїх справ, а про дивний звук забуваєш. Забуваєш, бо не знаєш, що на кожному піддашші живуть лепетунчики і це в них час від часу щось гупає.

Людям від лепетунчиків немає ні користі, ані шкоди, тож можна було б про них і не згадувати. Але історію, що трапилася на горищі будинку №3 на вулиці Сонячній, ти маєш знати. Може, колись вона допоможе тобі врятуватися від капосних ідей, якщо хтось захоче тебе ними нагодувати. Не здивуюся, якщо тут ти мені скажеш:

«Знайшла чим лякати — капосними ідеями! Це ж не зіпсований йогурт, від якого потім нудитиме цілий день! Ну почую я від когось щось лихе, то й що?». А я тобі відповім, що краще довіку їсти зіпсований йогурт, ніж стати бранцем лихих ідей. Бо від них може почати лихоманити цілий світ.

Для лепетунчиків, які жили в будинку №3 на вулиці Сонячній, їхнє горище було цілим світом. Вони мало знали про те, що за його межами. Час від часу лепетунчики бачили людей. Ті піднімалися на горище — здебільшого щоб занести якісь старі речі. Лець зачувши чийсь кроки, лепетунчики ховалися, тому люди не підозрювали про їхнє існування, а мешканці горища не могли навіть як слід роздивитися, хто навідується в їхню домівку.

Чую-чую, ти вже нетерпляче запитуєш: «Та хто ж вони такі, ті лепетунчики? Які вони на вигляд?». На перше запитання навряд чи можна відповісти точно (як і на запитання «хто такі люди?», наприклад). А ось описати зовнішність

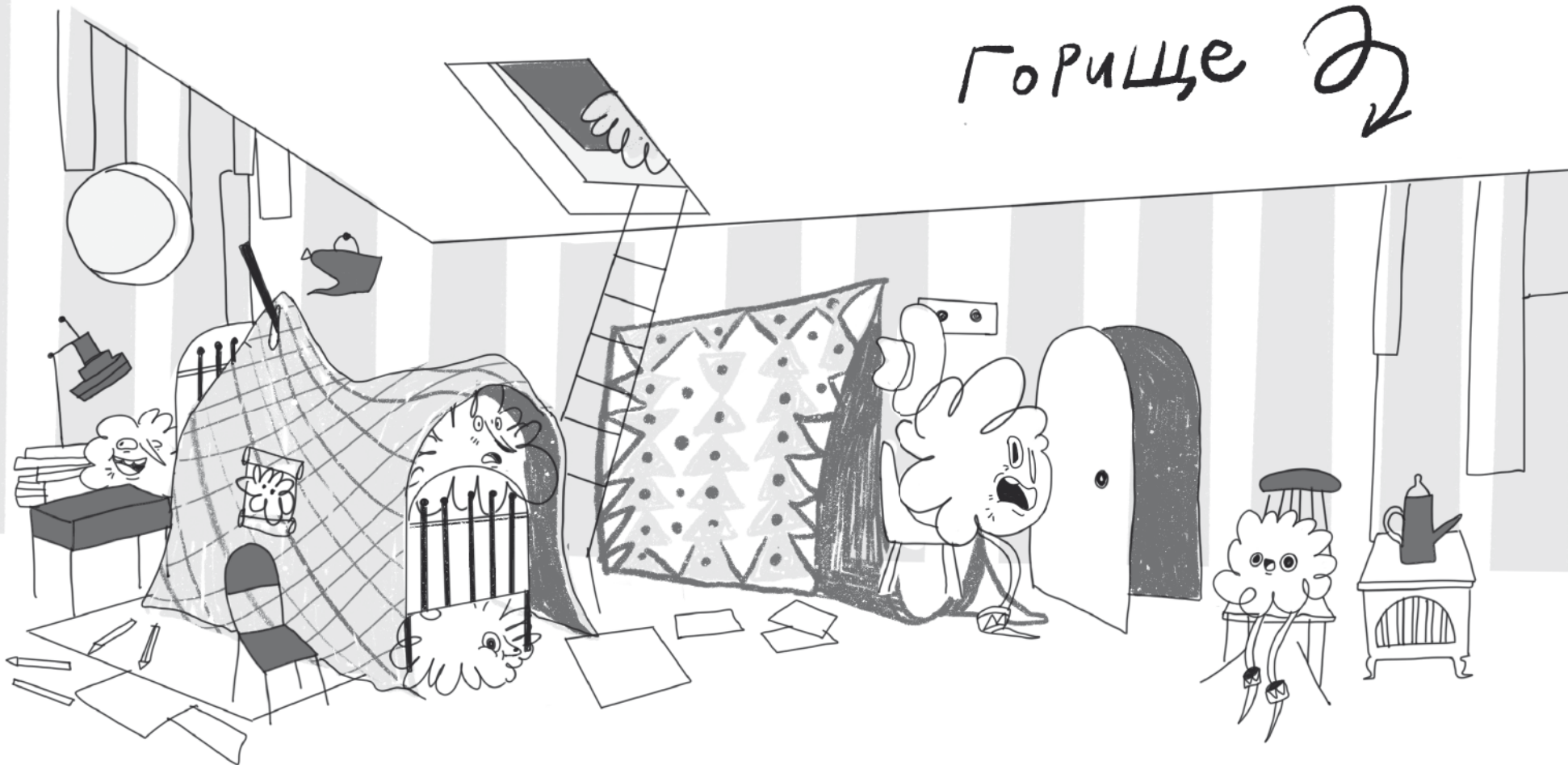

лепетунчиків — це без проблем. Уяви собі пухнасту кульку завбільшки з вишню. Додай цій дивній істоті довгі тонкі ручки й ніжки, та ще обличчя з блискучими очками, що визирають з-під довгої гривки, — ось і матимеш лепетунчика.

Лепетунчики бувають різних кольорів і різної кудлатості: від білих до фіолетових, від суперпатлатих до ледь скуйовджених. Ті, що схожі між собою, намагаються триматися разом — зазвичай їх об'єднує не лише зовнішня подібність,

а й однакові інтереси та звички. Однак і різниця не заважає лепетунчикам знаходити спільну мову. Раніше бувало на їхньому горищі всяке: сперечалися, чубилися, робили одне одному капості. Та зрештою зрозуміли, що в битих горщиках каші не звариш. Зрозуміли всі, крім абищойців... На цьому горищі жили два лепетунських народи: доладики й абищойці. Абищойці були... Та про все по порядку.

Горище

Лепетунчики:

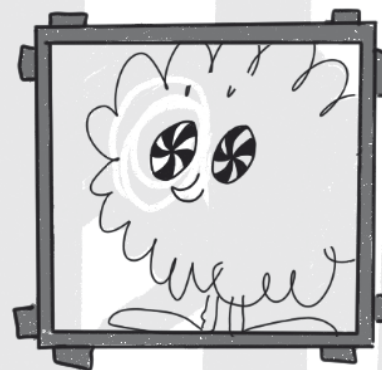
Кік

Вишня

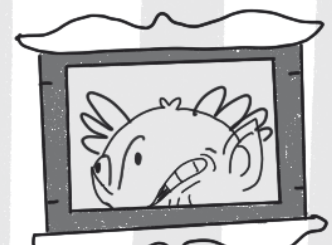
Дядько Холі

Абищойці

Доладик-художник

Чухлер

Доладики

та абищойці

Доладики та абищойці

— **Д**ядьку Холі, дивіться, тут щось цікаве, — синій пухнастий лепетунчик Кік покликав учителя до своєї знахідки.

То був електрочайник, його напередодні виніс на горіще хтось із мешканців будинку. Дядько Холі уважно оглянув та обнюхав прилад, хіба що на смак не скуштував.

— Чудово-чудово, — тішився вчитель. — Тут є нагрівальний елемент, ми його зможемо використати для обігріву теплиць. Будуть у зелененьких ще смачніші полундори.

Дядько Холі був головним інженером та ідейним нахненником синіх доладиків — їх вважають найкращими технарями-винахідниками. Люди постійно виносять на горіще стару техніку. Зламану або просто ту, що відслужила

своє і її замінили на щось сучасніше. Горища, балкони й комори зазвичай стають перехідним пунктом між домом та звалищем. Саме туди складають непотрібні речі, які шкода викинути одразу. Для синіх лепетунчиків-доладиків немає більшого щастя, аніж знайти на горищі черговий прилад. У якому б стані той не був, вони завжди вигадують, що з нього можна зробити.

Інші доладики шанують синіх, бо завдяки їм життя стає простішим і приємнішим. Для зелених доладиків сині роблять різноманітні сільськогосподарські пристрої. Зелені — знані на горищі фермери, вони забезпечують усіх найкращими лепетунськими продуктами: банатрушкою, картопляслом, полундорами та ще всякою всячиною. По-трапляючи до рук білих доладиків, ці харчі перетворюються на вишукані делікатеси. Для кухні сині теж вигадують безліч «розумних» приладів.

Ще є жовті доладики із золотими руками. І йдеться не тільки про колір, але й про їхнє вміння будувати й майструвати будь-що: від стільця до роботизованої руки — змішувача коктейлів. Щоправда, то штука складна, тому для неї вони купують креслення в синіх. А потім цю робокотейлеруку охоче купують помаранчеві. Вони найвеселіші та найщедріші з усіх доладиків. Утомившись від своїх справ, усі залюбки купують путівки до готелів, облаштованих помаранчевими. У яскравих кудланів є все для відпочинку: басейни, водяні гірки та пальми,

весела музика, безліч цікавих історій і, звісно ж, смачні коктейлі. А ще серед доладиків усіх видів чимало талановитих художників, письменників, спортсменів, акторів і музикантів.

Так, лепетунчики ведуть досить бурхливу діяльність, і я дивуюся, що люди досі не помітили їхніх осель та підприємств на своїх горищах. Чи то через неувважність, чи через заклопотаність... А може, лепетунчики просто вміло маскують свої будівлі під той мотлох, яким зазвичай завалені горішні приміщення людських осель.

Горище будинку №3 на вулиці Сонячній не таке вже й велике, але на ньому постійно щось відбувається: наукові відкриття й виставки картин, промислові прориви та презентації книжок. Жити тут — суцільна втіха. Хоча чекай-но, бачиш отих лепетунчиків брудно-сірого кольору? Дивлячись на них, важко сказати, що вони радіють життю. Це і є абищойці. Завжди набундючені й незадоволені. Поруч із веселими доладиками вони мають такий вигляд, ніби їм тричі на день перебігає дорогу чорний кіт із порожніми відрами.

— Дядьку Холі! — пошепки покликав учителя Кік, за-примітивши туж саму юрбу абищойців, що й ми з тобою. — А чому абищойці завжди такі похмурі?

— Колись я, Кіку, поставив таке ж самісіньке запитання своєму татові. Знаєш, що він відповів? — дядько Холі посміхався. — Він сказав, що доладики веселі, бо весь

час зайняті чимось цікавим і корисним. Абищойці ж у цей час дають горобцям дулі — тому їм і немає чим тішитися.

— Що? — не зрозумів Кік. — Навіщо горобцям дулі? Ніколи не бачив, щоб абищойці їх давали цим милим птахам. Вони як — із вікна їх дають?

Дядько Холі засміявся:

— Ні, малюче, я мав на увазі, що абищойці, м'яко кажучи, не дуже люблять працювати, а здебільшого байдикують.

— Але це ж нудно! — Кік був енергійним малим доладиком, тому щиро не розумів, як можна обирати байдики, коли навколо стільки цікавих занять.

— Це не тільки нудно, але й погано закінчується, — задумливо промовив Холі, який уже чимало бачив у житті. — Вони через це не дуже добре живуть. Кепсько, якщо казати прямо.

— А я колись говорив із кількома малими абищойцями, — згадав Кік. — Вони такі хвальки! Кажуть, мовляв, абищойці найкрутіші, бо Абищойство займає більшу частину горища.

— Так, більшу. Тільки що там є, крім безладу? — запитав дядько Холі, не дуже-то сподіваючись на відповідь.

— Вентиль, наприклад, — сказав Кік. — Вони весь час хизуються, що тепло в Доладиківство йде через них, тож вони можуть будь-якої миті його перекрити. Це правда, дядьку? Уявляю, як тоді стане холодно, бр-р!

— Можуть то можуть, але не робитимуть цього, — твердо запевнив Холі. — За тепло ми платимо їм шалені гроші. Вони за ці гроші потім купують у доладиків їжу, меблі, техніку і все інше. Самі абищойці майже нічого не виробляють, тому з їхнього боку безглуздо погрожувати нам перекриттям вентиля. Ще невідомо, кому від цього стало б гірше.

— Навіщо ж вони це кажуть? — не розумів Кік.

— Мабуть, таким чином намагаються показати, що вони теж чогось варті, — знизав плечима дядько Холі. — Кожному лепетунчику, не важливо, доладик він чи абищоець, хочеться бути хоч трішечки значущим, розуміти, що не просто так він живе на цьому горищі.

— Чому ж тоді доладики нікому нічим не погрожують? — Кік ніяк не міг угамувати цікавість.

— Є й серед нас різні, — Холі похитав кудлатою головою. — Але більшість доладиків по-справжньому захоплені своїми справами. А коли ти любиш те, що робиш, займаєшся цим із душею та для користі інших, то розумієш, що твоє життя точно не марне.

Дядько Холі не дуже любив обговорювати кого-небудь за спиною (ти ж знаєш, що це страх як нечемно?), тому вирішив припинити цю розмову. А от абищойці обожнювали пополоскати комусь кісточки.

— Ой-ой, дивіться, знову ці доладики щось знайшли, — глузливым тоном промовив Якс, один із абищойців. Вони саме сиділи на скрипучій лавці і спостерігали

за Кіком і Холі, розмахуючи тонкими ніжками. — Не сидиться їм, нишпорять весь час, щось вишукують. Нема, щоб знайти річ — і просто нею користуватися. Вічно щось розкручують, переробляють... Шукають собі заняття, ніби не можна просто взяти й посидіти. І такі пихаті. Ніколи ні про що не хочуть поговорити, весь час поспішають. Бач, які цяці!

На останніх словах Якс так роздратовано махнув ногою, що злетів із лавки. Інші абищойці зайшлися диким реготом. Кік із Холі здивовано повернулися в їхній бік. Нечасто можна було почути, щоб абищойці веселилися.

Ти, може, зараз думаєш, що доладики з абищойцями ворогують? Ні-ні. Загалом їхні стосунки досить пристойні — вони продають і купують одне в одного, проводять спільні спортивні змагання й пісенні конкурси. Ну, подумаєш, щось там бубонять одне на одного поза очі — то ж дрібниці. Хоча... Як із будь-якої іскри можна роздути полум'я, так і будь-які недобрі почуття можуть розростися до масштабів стихійного лиха.

Перший
Закон
Пропаганди

ЖИТТЯ НА ГОРИЩІ почало змінюватися після чергових виборів абищойського першуна.

Знаєш, бувають у людей дивні звички: хтось сало їсть із варенням, хтось гуляє під дощем без парасольки. В абищойців була спільна дивна звичка — вони завжди обирали першунами справжніх покидьків. З іншого боку, хіба могло бути інакше? Першуна, як і будь-яку владу у світі, обирають із народу. І якщо народ, м'яко кажучи, не дуже чесний, добрий та інтелігентний, то звідки в нього візьметься чесна, добра та інтелігентна влада? Це як очікувати, що на яблуні раптом виросте ананас.

Утім, цього разу, обравши першуном Чухлера, абищойці перевершили самі себе. Хоча на перший погляд Чухлер був досить-таки пристойним правителем. Ну, невеличкого

(навіть як для мініатюрних лепетунчиків) зросту, з негарними зализинами на маківці. Ну то й що? Зате вмів гарно говорити, мав рішучий вигляд і час від часу вставляв у свої промови анекдоти, від яких завжди набундючені абищойці були в захваті.

Доладики спершу теж вважали Чухлера непоганим дядьком. Хоча б тому, що він завжди чемно вів перемовини з доладиківськими першунами — а всі на горищі добре пам'ятали попередніх навіжених абищойських першунів. Один із них під час нарад скидав чобота й лупив ним по столу, аби щось довести, інший замість вирішувати справи кидався обцілювати доладиківського першуна в обидві щоки. Причому робив це не від любові, а просто хотів збити з пантелику — зацілюване перше обличчя Доладиківства було під таким враженням від тих політичних ніжностей, що не могло серйозно обговорювати справи. Тож на тлі попередників Чухлер мав дуже навіть непоганий вигляд. Та й загалом доладики звикли поважати чужий вибір. Тож якщо абищойці обрали собі такого першуна, значить, їм із ним добре.

Хоча, правду кажучи, доладикам складно було зрозуміти, як абищойців може влаштовувати таке життя.

— Я порахував, — якось розказував Гриня, головний фінансист зелених доладиків. — Якби ті гроші, які ми платимо за тепло, порівну роздавали абищойцям, кожен із них був би дуже заможним лепетунчиком. На ділі ж

у них у кишнях завжди гуляє вітер. А останнім часом, схоже, там пройшовся справжній ураган — лишилися голі як миші. Але гроші — то така штука, що якщо десь їх стало мало, значить, в іншому місці накопичилося дуже багато.

Гриня давно працював із фінансами, тому прекрасно розумів, про що говорить. У більшості абищойців справді не було навіть найзвичайнісеньких благ лепетунської цивілізації. Єдине, чого на абищойській території було доскоchu, так це старих речей. Старомодні меблі оглушливо скрипіли, допотопної техніки не лагодили, або у кращому разі використовували знаменитий абищойський підхід «тяп-ляп і трохи скотчу — ось і весь ремонт». Щоправда, і в цьому царстві пилуки був свій райський куточок. Відгороджена від сторонніх очей глухими червоними стінами, стояла резиденція Чухлера.

Вона з'явилася одразу після того, як Чухлер став абищойським першуном. Ніхто з простого народу й не здогадувався, що приховують червоні стіни від їхніх очей. А якби якомусь абищойцю дозволили зазирнути туди хоч одним оком, бідолаху довелося б приводити до тям нашатирем і заспокійливим. Резиденція Чухлера була ніби з паралельної реальності. У звичайних абищойців усе було «ледве»: ледве трималося купи, ледве працювало, ледве втамовувало голод. Тим часом у резиденції Чухлера усе було «най»: найвишуканіші меблі, найсучасніша техніка, найсмачніша їжа.

— Чогось мені ще бракує! — любив повторювати Чухлер, і його слуги тієї ж миті кидалися догоджати босу. Замовляли ще неймовірніші делікатеси, облаштовували черговий басейн чи ігрову зону (бо, незважаючи на свій вік, Чухлер страх як любив бавитися в різні ігри).

Чухлерові забаганки коштували дуже дорого, але чому б це мало його турбувати? Гроші в нього були.

— Як усе прекрасно... е... влаштовано у світі, — задоволено бурмотів собі під носа Чухлер, лежачи в гарячому джакузі. — У мене є труба з теплом, мені за неї платять гроші, а я... е... за ті ж гроші купую собі все, що забажаю. Не життя, а казка. Якби не доводилося ділитися з іншими абищойцями, було б узагалі... е... і-де-аль-но!

Про «ділитися» Чухлер трохи перебільшував. Правда в тім, що іншим абищойцям інколи щось перепало від продажу тепла. Зрештою, не міг же Чухлер дати їм померти з голоду. Він не якийсь там кривавий тиран, а великий правитель як-не-як. Тим паче, якби абищойці вимерли — ким би він керував? А керувати Чухлер любив так само, як і ніжитися в розкоші, — безмежно.

Жадібність була не єдиною причиною, з якої Чухлер заграбастував усі гроші собі. Йому важливо було втілювати

ПЕРШИЙ ЗАКОН ПРОПАГАНДИ: ЩО ГОЛОДНІШИЙ НАРОД, ТО З БІЛЬШИМ АПЕТИТОМ ВІН ЇСТЬ ПОБРЕХЕНЬКИ

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ